

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний технічний університет
Наукова бібліотека

Психологічні виміри адаптації студентів у навчальний процес

Рекомендаційний покажчик літератури

Запоріжжя

2013

Навчання у вищому закладі освіти для сучасної молодшої людини - один з найважливіших періодів її життєдіяльності, особистісного зростання та становлення як фахівця з вищою освітою. Пошук шляхів успішної адаптації до змінених соціальних умов та нової діяльності є нагальною проблемою для кожного, хто переступив поріг ВНЗ. Нині, згідно з Болонською конвенцією, здійснюється перехід на новітні моделі навчання, істотно змінюються навчальні плани, форми організації занять, критерії оцінювання знань, впроваджуються нові педагогічні технології та стандарти освіти. Основний вид діяльності студента - професійне навчання, стає більш складним за формами та змістом, а тому підвищує вимоги до особистості. В контексті розгортання цієї тенденції для останньої психологічно важливо піти шляхом адекватної самозміни, саморозвитку та когнітивної самореалізації. Спроможність адаптуватися, долати труднощі, віднайти своє місце у життєвому просторі є вирішальним чинником вдалого розвитку молодшої людини, а в майбутньому - фахівця з вищою освітою. Успішна адаптація потребує дуже великих зусиль як від самого студента, так і від викладачів вищого навчального закладу, де він навчається.

Показчик створено з метою ознайомлення викладачів, студентів, а також всіх, хто цікавиться проблемою адаптації студентів до навчання у ВНЗ, зокрема соціально-психологічними аспектами цієї проблеми, з сучасними поглядами науковців на психолого-педагогічні умови підготовки майбутніх спеціалістів.

До показника входять книги, статті періодики, які є в бібліотеці університету за період з 2003 до 2013 р. українською та російською мовами.

Матеріал розміщено за розділами, всередині кожного розділу – за алфавітом авторів та заголовків.

1. Загальні психофізіологічні, психологічні та соціальні засади адаптації особистості

1. Андреева И. Н. Взаимосвязи эмоционального интеллекта и характеристик социально-психологической адаптации личности / И. Н. Андреева // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – № 12. – С. 63-67.
2. Волков Е. Н. Эволюция к свободе, драма ответственности и ловушка культов: основания психологической безопасности, зависимости и автономии личности : [психологическая безопасность и адаптация личности] / Е. Н. Волков // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 4. – С. 9-11.
3. Ю9 П86 Психология социальной работы : учебное пособие для студентов вузов / под ред. М. А. Гулиной. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб., 2010.
Глава 1. Психология социальной адаптации и дезадаптации личности. – С. 9-23.
4. Демида К. Особистісні риси, що впливають на ефективність процесу адаптації (за оцінками студентів та викладачів) / К. Демида // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 7. - С. 43-49. - Бібліогр.: 17 назв.
5. Духина Т. Н. Социальная адаптация и социологический дискурс : [социальная среда и ее влияние на формирование индивида] / Т. Н. Духина // Социально-гуманитарные знания. - 2005. - № 1. - С. 297-306.
6. Завацька Н. Є. Системний підхід у вирішенні проблеми реадaptaції особистості / Н. Є. Завацька // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2010. – № 4. – С. 30-38.
7. 5 3-23 Залеський І. І. Екологія людини : підручник / І. І. Залеський, М. О. Клименко. - К., 2005.
Глава 8. Адаптація людини до стресогенних чинників : [закономірності адаптації людини. Адаптогенні фактори]. - С. 217-230.
8. Ю9 Б87 Битянова М. Р. Социальная психология : учебное пособие / М. Р. Битянова. - 2-е изд., доп. и перераб. - СПб., 2008.
Раздел 4.2. Социально-психологические параметры анализа личности : [зрелость личности. Социальная адаптация, адекватность и идентичность личности]. – С. 338-347.

9. Ю9 К59 Кокур О. М. Психофізіологія : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / О. М. Кокур. – К., 2006.
Розділ 13. Психофізіологія адаптації : [поняття, види, закономірності адаптації. Дезадаптація. Адаптаційні можливості]. – С. 138-143.
10. Ю9 М15 Маклаков А. Г. Общая психология : учеб. пособие для вузов / А. Г. Маклаков. - СПб. : Питер, 2008. - 583 с.
Часть 3. Психологические состояния и их регуляция : [адаптация человека. Функциональное состояние организма. Общая характеристика состояний организма и психики. Эмоциональный стресс]. - С. 437-468.
Часть 3. Глава 19. Эмоциональный стресс и регуляция эмоциональных состояний : [понятие об эмоциональном стрессе. Адаптация. Фрустрация. Механизмы снижения эмоционального напряжения]. - С. 456-468.
11. Ч48 Т88 Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Туркот. - К., 2011.
Міні-модуль 4.1. Загальна характеристика психологічних особливостей студентського віку. Студентство як особлива соціально-психологічна група. – С. 352-368.
12. Передера О. Філософсько-психологічний зміст поняття кризи життєвого шляху особистості : [переживання кризи юнацького віку в умовах вищого навчального закладу] / О. Передера // Вища освіта України. - 2007. - № 2. – С. 94-99. - бібліогр.: 22 назв.
13. Ю9 П69 Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности : учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. - СПб., 2003.
Ч.1.V. Психологическая профессиональная адаптация . – С.115-156.
14. Про причини виникнення психологічного дискомфорту під час навчального процесу / Б. Г. Лях, Ю. І. Сичов, С. М. Кучеренко [та ін.] // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2010. - № 3. - С. 59-65. - Бібліогр.: 4 назв.
15. Ю9 П86 Психология : учебник для гуманитарных вузов / под ред. В. Н. Дружинина. – СПб., 2007.
Глава 26. Психология профессиональной пригодности : [профессиональные способности и мотивация. Профессиональная ориентация. Профессиональный психологический отбор. Адаптация к труду]. – С. 443-456.
16. Ю9 П86 Психология социальной работы : учебное пособие для студентов вузов / под ред. М. А. Гулиной. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб., 2010.
Глава 1. Психология социальной адаптации и дезадаптации личности. – С. 9-23.

17. Тарасенко В. Соціологічний портрет сучасної молоді: спроба аналітичного огляду / В. Тарасенко // Вища освіта України. - 2010. - № 2. - С. 59-67. - Бібліогр.: 5 назв.
18. Ю9
Т52 Толочек В. А. Современная психология труда : учеб. пособие для вузов / В. А. Толочек. - 2-е изд. - СПб., 2008.
Глава 8. Адаптация человека к профессиональной деятельности : [механизмы адаптации; профессиональная пригодность к требованиям профессии; кризисы профессионального становления]. – С. 228-257.
19. Швалб Ю. Психологічні аспекти компетентнісного підходу в освіті : [поняття компетентності, здібності, здатності. Модель психологічної структури здатності. Етапи формування компетентності] / Ю. Швалб // Вища школа. - 2010. - № 1. - С. 31-36.

2. Особливості адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі: теоретичні та практичні аспекти

20. Антонова Н. О. Дослідження взаємозв'язку особливостей темпераменту та показників особистісної зрілості студентів-психологів (з використанням нових авторських методик дослідження) : [методика дослідження психологічної зрілості, дослідження темпераменту] / Н. О. Антонова, Л. І. Рибачук // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 12. – С. 1-25.
21. Антонова Н. О. Ціннісні орієнтації студентів з різним типом готовності до професійної діяльності психолога : [психологічна готовність, професійна готовність. Структура та психологічна система готовності] / Н. О. Антонова // Практична психологія та соціальна робота. - 2011. - № 2. - С. 31-35.
22. Ареф'єв О. Закордонні стажування : соціологічний аналіз : [адаптація російських стажистів до умов життя, навчання і науково-дослідницької роботи у різних країнах] / О. Ареф'єв // Вища школа. – 2004. – № 4. – С.77-90.
23. Артюх С. Виховання професійних і спеціальних психофізіологічних якостей у майбутніх інженерів - запорука зниження ризику техногенних катастроф / С. Артюх, О. Лазуренко // Вища школа. - 2011. - № 3. - С. 85-90. - Бібліогр.: 3 назв.
24. Бабенко Т. Навчання іноземних мов як чинник соціальної адаптації особистості в добу глобалізації / Т. Бабенко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2009. – № 3. – С. 90-94.
25. Балягіна І. Адаптація студентської молоді до навчання та духовно-культурного середовища університету як шлях формування корпоративної культури : [психологічна служба ВНЗ] / І. Балягіна, О. Бойчук // Вища школа. – 2012. – № 1. – С. 112-116.

26. Бех І. Д. Становлення професіонала в сучасних соціальних умовах : [проблема формування у студентів якостей професіонала у сучасних умовах. Соціально-психологічна техніка тренінгу] / І. Д. Бех // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2008. - № 2. - С. 109-115. - Бібліогр.: 5 назв.
27. Ю9
Б87 Битянова М. Р. Соціальна психологія : учебное пособие / М. Р. Битянова. - 2-е изд., доп. и перераб. - СПб., 2008.
Раздел 4.2. Социально-психологические параметры анализа личности : [зрелость личности. Социальная адаптация, адекватность и идентичность личности]. - С. 338-347.
28. С9
Б73 Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навчальний посібник / І. М. Богданова. - К. : Знання, 2008.
Ч.І. Тема 1. Наукова організація праці студента. – С. 18-46.
29. Ч21
Т39 Бондар Н. Є. Особливості самосвідомості студентів психологічних спеціальностей / Н. Є. Бондар // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2009. – Т. 3. - С. 188-189.
30. Ч21
Т39 Бондарь Н. Е. Личностная зрелость студентов психологических специальностей / Н. Е. Бондарь // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2011. – Т. 4. - С. 112-114.
31. Ч21
Т39 Бородулькіна Т. О. Діагностика та формування образу професії у майбутніх фахівців (на прикладі студентів-психологів та соціальних працівників) / Т. О. Бородулькіна // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2008. – Т. 3. - С. 161-163.
32. Ч21
Т39 Бородулькіна Т. О. Динаміка значущості певних сторін професії психолога для студентів-психологів в процесі фахової підготовки / Т. О. Бородулькіна // Тиждень науки – 2011. – Запоріжжя, 2011. – Т. 4. - С. 114-116.
33. Ч21
Т39 Бородулькіна Т. О. Створення умов для розвитку образу професії студентів-психологів протягом навчання у вищому навчальному закладі / Т. О. Бородулькіна // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2009. – Т. 3. - С. 196-197.
34. Ч21
Т39 Бородулькіна Т. О. Формування образу професії у студентів-психологів першого курсу / Т. О. Бородулькіна // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2010. – Т. 4. - С. 98-100.
35. Висідалко Н. Л. Чутливість перцептивних процесів студента при вирішенні задач та її показники : [поняття чутливості. Діагностика стану почування] / Н. Л. Висідалко // Практична психологія та соціальна робота. - 2010. - № 6. – С. 33-40. - Бібліогр.: 9 назв.

36. Вишнеvsька В. Концепція створення адаптивної навчальної системи на основі нечіткої логіки : [принципи роботи навчальної системи з нечіткою логікою. Метод індивідуальної адаптації моделі до особливостей студента] / В. Вишнеvsька, В. Гогунський // Вища освіта України. – 2008. – № 1. – С. 91-95.
37. Вікторова Л. В. Психолого-педагогічні засади формування комунікативної компетентності іноземних студентів в університетах Польщі / Л. В. Вікторова // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 3. – С. 67-70.
38. Воробйова Є. В. Розвиток індивідуального стилю діяльності менеджера в процесі професійної підготовки / Є. В. Воробйова // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2012. - № 1. - С. 91-96. - Бібліогр.: 5 назв.
39. Галиця О. Психологічні аспекти навчального процесу у вищих навчальних закладах / О. Галиця // Вища школа. – 2013. – № 1. – С. 48-56.
40. Гапоненко Л. О. Підготовка до рефлексивного спілкування у професійній взаємодії майбутніх практичних психологів : [схема розвитку у студентів рефлексивного мислення] / Л. О. Гапоненко // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 8. - С. 13-17. - Бібліогр.: 10 назв.
41. Гапоненко Л. О. Розвиток професійних потенціалів студента-психолога у навчальній взаємодії як умова подолання емоційної дезадаптації / Л. О. Гапоненко // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 3. – С. 13-17. - Бібліогр.: 12 назв.
42. Гнатюк Н. Є. Стан розв'язання проблеми організації самостійної інформаційної діяльності студентів у педагогічній і психологічній літературі / Н. Є. Гнатюк // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2009. – № 4. – С. 48-52.
43. Горбунова В. В. Психологічні особливості студентсько-викладацьких взаємин: аналіз психологічного контракту / В. В. Горбунова, І. А. Степанюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 5. – С. 76-80.
44. Демида К. Особистісні риси, що впливають на ефективність процесу адаптації (за оцінками студентів та викладачів) / К. Демида // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 7. - С. 43-49. - Бібліогр.: 17 назв.
45. Демида К. Є. Особливості соціально-психологічних чинників адаптації сільської та міської молоді до навчання у ВНЗ / К. Є. Демида // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 7. – С. 59-64.

46. Елшанский С. П. Приоритетные направления деятельности службы психологической помощи технического вуза / С. П. Елшанский, И. В. Федоров, В. М. Абдулаева // Вопросы психологии. - 2009. - № 3. - С. 27-36. - Библиогр.: 12 назв.
47. Жильцов О. Сучасні підходи до проектування навчального процесу в умовах євроінтеграції : [досвід адаптації до норм Болонського процесу Київського університету ім. Б. Грінченка у організації навчального процесу] / О. Жильцов // Вища школа. – 2009. – № 11. – С. 40-49.
48. Жовта І. 120 тисяч студентів сьогодні навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу : [експеримент в контексті адаптації української вищої школи до принципів Болонської декларації] / І. Жовта// Освіта України. – 2005. – 1 лютого. - С.2.
49. Жук О. С. Формування конфліктологічної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування засобом тренінгу / О. С. Жук // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2010. - № 4. - С. 94-100. - Бібліогр.: 6 назв.
50. Калошин В. Ф. Формування позитивних особистісних змін у процесі професійного самовизначення студентів навчальних закладів : [технологія зміни Я-концепції: усвідомлення потреби зміни, створення нової Я-концепції, умови її реалізації] / В. Ф. Калошин // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 11. - С. 8-17. - Бібліогр.: 17 назв.
51. Каніщева О. П. Значення чергування режиму неспання і сну студентів з низькими адаптаційними можливостями організму / О. П. Каніщева, Н. П. Єфіменко, П. Б. Єфіменко // Теорія та методика фізичного виховання. – 2012. – № 3. – С. 12-15.
52. Карамушка Л. М. Когнітивний компонент психологічної готовності студентів вищих навчальних закладів до здійснення майбутньої професійної кар'єри: рівень та чинники розвитку / Л. М. Карамушка, Т. М. Канівець // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2012. – № 4. – С. 3-13.
53. Квасник О. В. Соціокультурна компетентність як провідний чинник адаптації майбутнього інженера у професійній освіті : [поняття "компетенція" і "компетентність"; соціокультурна складова у підготовці інженерів] / О. В. Квасник // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2008. - № 4. - С. 115-121. - Бібліогр.: 11 назв.
54. Ч21 Т39 Кириченко Е. В. Адаптация студентов СМГ к требованиям с учебной дисциплины "Физическое воспитание" / Е. В. Кириченко, О. Л. Терехина // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2010. – Т. 2. - С. 345-347.

55. Когут О. О. Дослідження особливостей "професійної спрямованості" майбутніх програмістів та психологічний супровід у процесі їхнього навчання / О. О. Когут // Практична психологія та соціальна робота. - 2011. - № 9. - С. 56-63. - Бібліогр.: 26 назв.
56. Кравцов С. Проблеми соціальної адаптації молоді в умовах реформування освіти : [соціальні проблеми безробіття молоді] / С. Кравцов, О. Смагіна // Соціальне страхування. - 2008. - № 3. - С. 29-31.
57. Лепіхова Л. А. До питання впливу адаптаційних установок на планування життєвих завдань старшокласників у трансформаційному суспільстві / Л. А. Лепіхова // Практична психологія та соціальна робота. - 2011. - № 12. - С. 22-31.
58. Лякішева А. В. Психологічні та соціально-педагогічні особливості функціонування студентської групи / А. В. Лякішева // Педагогіка і психологія. - 2012. - № 4. - С. 69-74.
59. Марків О. Діагностика якості сучасного стану соціально-психологічного здоров'я студентської молоді / О. Марків // Вища освіта України. - 2010. - № 1. - С. 90-96.
60. Миколайчук М. Дослідження культури звернення за психологічною допомогою у студентської молоді / М. Миколайчук, В. Карпенко // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 6. - С. 10-15. - Бібліогр.: 14 назв.
61. Михайличенко В. Є. Динаміка мотиваційної структури студентів вищих технічних навчальних закладів і значення цілепокладання у цьому процесі / В. Є. Михайличенко, Л. М. Грень, В. В. Полянська // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2011. - № 2. - С. 76-82. - Бібліогр.: 9 назв.
62. Мустафаев С. М. Межэтническая адаптация студентов в условиях совместной учебной деятельности / С. М. Мустафаев // Практична психологія та соціальна робота. - 2008. - № 6. - С. 76-80.
63. Наумчик Н. В. Проблемы и перспективы развития психологической компетентности студентов технического вуза / Н. В. Наумчик // Практична психологія та соціальна робота. - 2010. - № 2. - С. 73-74.
64. Носков В. И. Технология формирования творческой самостоятельности личности студента / В. И. Носков, Е. М. Левченко // Практична психологія та соціальна робота. - 2009. - № 9. - С. 8-19. - Библиогр.: 8 назв.
65. Ч48
О-64   Організація навчально-виховного процесу з досвіду роботи вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Вип.4. - К., 2004.
Розділ 3.4. Організація психологічної допомоги студентам. - С. 109-117.

66. Отич Д. Д. Динаміка змін змісту Я-концепції майбутніх психологів у процесі професійної підготовки / Д. Д. Отич // Педагогіка і психологія. - 2012. - № 4. - С. 75-79. - Бібліогр.: 3 назв.
67. Павлик Е. М. Особенности самооценки студентов с разной мотивацией достижения : [практическое исследование мотивации достижения. Методики исследования мотивации достижения] / Е. М. Павлик // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2008. - № 4. - С. 90-97. - Библиогр.: 12 назв.
68. Панченко В. М. Психокорекційна програма підвищення ефективності використання активних копінг-стратегій як чинників соціальної зрілості студентів-випускників / В. М. Панченко // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 10. - С. 22-31. - Бібліогр.: 7 назв.
69. Ч48 ПЗ1 Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін : монографія / В. А. Петрук. - Вінниця, 2006.
Розділ 1. Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки студентів технічних ВНЗ. – С. 12-29.
70. Пилипенко Н. М. Мотиваційні механізми адаптації особистості сучасного студента до навчальних змін : [програма практичних занять] / Н. М. Пилипенко // Практична психологія та соціальна робота. - 2008. - № 8. - С.46-54.
71. Підбуцька Н. Психологічні детермінанти внутрішньої мотивації до навчання у студентів технічних спеціальностей / Н. Підбуцька, О. Курявська // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2012. – № 3. – С. 80-86.
72. Подкоритова Л. О. Тренінг "Подорож часом" : [профілактика та корекція кризи випускників навчальних закладів] / Л. О. Подкоритова // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 7. - С. 38-42. - Бібліогр.: 4 назв.
73. Попова Г. В. Подготовка будущих психологов к практической деятельности тренера социально-психологического тренинга методом игрового проектирования / Г. В. Попова, Н. Э. Милорадова // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2012. - № 2. - С. 124-130. - Бібліогр.: 6 назв.
74. Попова Г. В. Психологические особенности проведения деловых игр в техническом высшем учебном заведении : [трудности проведения игр. Уровни самореализации и барьеры в овладении студентами учебной деятельности] / Г. В. Попова // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2008. – № 4. – С. 84-89.

75. Потапчук Т. Становлення ідентичності студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Т. Потапчук // Вища школа. - 2012. - № 7. - С. 40-46.
76. Ю9 П69 Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности : учеб.пособие / Под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. - СПб. : Речь, 2003.
Ч.1.V. Психологическая профессиональная адаптация. - С.115-156.
77. Психологические факторы эмоциональной дезадаптации у студентов / А. Б. Холмогорова, Н. Г. Гаранян, Я. Г. Евдокимова, М. В. Москва // Вопросы психологии. – 2009. – № 3. – С. 16-26.
78. Ю9 П86 Психология : учебник для гуманитарных вузов / под ред. В. Н. Дружинина. - СПб : Питер, 2007.
Глава 26. Психология профессиональной пригодности : [профессиональные способности и мотивация. Профессиональная ориентация. Профессиональный психологический отбор. Адаптация к труду]. - С. 443-456.
79. Ю9 П86 Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення : навчальний посібник / І. І. Баріхашвілі, М. П. Ворона, Г. В. Грищенко, І. М. Старіков. - К., 2009.
Тема 3. Форми й методи профорієнтаційної роботи : [професійна інформація; професійна консультація ; професійний підбір та адаптація]. – С. 33-70.
80. Радчук Г. К. Психолого-педагогічні засади впровадження освітнього діалогу як інноваційної форми навчання студентів : [модельовані ситуації] / Г. К. Радчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 1. – С. 1-4.
81. Романовский А. Г. Концептуальный психолого-педагогический подход к развитию психологии личности студента в учебно-воспитательном процессе технического университета / А. Г. Романовский // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2011. – № 4. – С. 3-9.
82. Романовский А. Г. Психологические тенденции проявления настроения как готовности студентов к успешной учебе : [настрой как готовность к успешной учебе. Эмоциональный настрой] / А. Г. Романовский // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2012. – № 1. – С. 9-15.
83. Русинка І. Роль курсу "Психології" у підготовці студентів до успішної професійної діяльності / І. Русинка // Вища школа. - 2012. - № 8. - С. 42-51.
84. Семенова Е. М. Развитие навыков невербального взаимодействия в педагогическом процессе : [упражнения по развитию навыков коммуникации с учащимися] / Е. М. Семенова // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 7. - С. 27-32. - Бібліогр.: 9 назв.

85. Скулиш Є. Психологічні аспекти компетентності випускників академії : [рівні компетентності за Дюраном. Явні та неявні знання, їх активація. Психологічні типи професіоналів] / Є. Скулиш, О. Охременко // Вища школа. - 2012. - № 9. - С. 108-117. - Бібліогр.: 8 назв.
86. Слободянюк А. Моніторинг здоров'я студентів технічних університетів : [динаміка стану здоров'я студентів за період навчання у ВНЗ. Медико-педагогічний та психологічний супровід навчального процесу] / А. Слободянюк, В. Іонов // Вища освіта України. – 2006. – № 2. – С. 111-225.
87. Ч21 Т39 Соловьева Л. Г. Физическое воспитание в процессе адаптации студентов первого курса к условиям высшей школы / Л. Г. Соловьева // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2011. - Т. 1.– С. 319-320.
88. Сорокіна Г. Дослідження передумов розвитку функціонально компетентної особистості у вищій школі / Г. Сорокіна // Вища школа. - 2013. - № 1. – С. 57-71. - Бібліогр.: 4 назв.
89. Тарутіна З. Підготовка професіоналів в умовах глобалізації, Інтернету і нової хвилі прогресу в точних науках / З. Тарутіна // Вища освіта України. - 2012. – № 2. - С. 50-54. - Бібліогр.: 10 назв.
90. Трухан О. Психологічний аналіз життєвих цінностей студентів різних професійних напрямків / О. Трухан // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 12. – С. 52-58.
91. С5 Г34 Удалова О. Ю. Професійна адаптація студентів: гендерний аспект / О. Ю. Удалова // Гендер: реалії та перспективи в українському суспільстві. – К., 2003. – С.205-207.
92. Фальова О. Є. Особливості особистості студентів ВНЗ: динаміка від курсу до курсу та зв'язок зі спеціальністю : [динаміка психологічних особливостей студентів технічних і економічних спеціальностей] / О. Є. Фальова, Є. В. Заїка // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 6. – С. 69-76.
93. Фурманец Б. И. Психологические особенности деятельности специалистов по информационным технологиям с учетом системного подхода / Б. И. Фурманец, Я. А. Мовчан // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2012. - № 2. – С. 131-136. - Бібліогр.: 4 назв.
94. Фурманець Б. І. Психолого-педагогічні аспекти професіоналізації майбутніх інженерів-керівників як фахівців / Б. І. Фурманець // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2011. - № 3. - С. 49-55. - Бібліогр.: 10 назв.

95. Фурманець Б. І. Про психологічний алгоритм аналізу особистісних особливостей студентів як майбутніх фахівців / Б. І. Фурманець // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2011. – № 4. – С. 25-35.
96. Циганчук Т. В. Динаміка переживання стресу у студентів, які навчаються за різними системами навчання / Т. В. Циганчук // Практична психологія та соціальна робота. - 2010. - № 10. - С. 25-33. - Бібліогр.: 10 назв.
97. Циганчук Т. В. Динаміка суб'єктивних переживань у студентів ВНЗ в стресових ситуаціях / Т. В. Циганчук // Практична психологія та соціальна робота. - 2011. - № 1. - С. 50-60. - Бібліогр.: 16 назв.
98. Циганчук Т. В. Підвищення стресостійкості у студентів ВНЗ : [комплексна методика підвищення стресостійкості] / Т. В. Циганчук // Практична психологія та соціальна робота. - 2010. - № 8. - С. 18-29. - Бібліогр.: 12 назв.
99. Чайкіна Н. О. Методичні засади співвідношення Я-базового і Я-ситуаційного у структурі професійної адаптації : [поняття професійної адаптації. Опитувальник "Дієва структура професійної адаптації"] / Н. О. Чайкіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 6. – С. 14-20.
100. Чайкіна Н. О. Моніторинг якості підготовки фахівців у системі вищої освіти : [напрямки моніторингової діяльності. Анкета "Адаптація студентів 1 курсу до кредитно-модульної системи навчання"] / Н. О. Чайкіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 5. – С. 46-52.
101. Чебакова Ю. Г. Педагогічні умови формування мотивації до вивчення психолого-педагогічних дисциплін у студентів вищих технічних навчальних закладів : [поняття "педагогічні умови"; види педагогічних умов, їх зміст] / Ю. Г. Чебакова // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2009. – № 4. – С. 53-60.
102. Чебакова Ю. Г. Психолого-педагогическая подготовка как важный компонент профессионального образования студентов технических высших учебных заведений / Ю. Г. Чебакова // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2009. – № 2. – С. 62-66.
103. Чикун Н. Психолого-педагогічні аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів / Н. Чикун // Вища школа. – 2012. – № 7. – С. 47-55.
104. Швець Н. Инновации в профориентации : [новые методы в профориентационной работе: графология, определение типа руки и др.] / Н. Швець // Персонал. - 2012. - № 3. - С. 72-79. - Библиогр.: 8 назв.

105. Шевченко Н. Ф. Практикум з розвитку професійної кар'єри майбутнього фахівця / Н. Ф. Шевченко, М. В. Сурякова // Практична психологія та соціальна робота. - 2010. - № 6. - С. 49-62.
106. Шевченко С. В. Тренінг підвищення особистісного адаптаційного потенціалу студентів та рівня їх розумової працездатності : [розвиток особистісної стресостійкості, техніки розвитку мислення, прийоми розвитку пам'яті студентів] / С. В. Шевченко // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 11. – С. 17-30.
107. Щербина Л. Ф. Програма розвитку метатеоретичного мислення психотерапевта / Л. Ф. Щербина // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 7. - С. 5-26.

3. Особливості адаптації першокурсників до навчання

108. Ч30 П78 Асиркіна Г. П. Організаційно-педагогічна структура соціальної адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищих закладах освіти / Г. П. Асиркіна // Проблеми освіти. – К., 2006. – С. 55-59.
109. Ч21 Т39 Бородулькіна Т. О. Формування образу професії у студентів-психологів першого курсу / Т. О. Бородулькіна // Тиждень науки. - Запоріжжя, 2010. - Т. 4. - С. 98-100.
110. Буренніков Ю. А. Фактори адаптації студентів першого курсу до навчання у вищому технічному навчальному закладі / Ю. А. Буренніков, І. В. Хом'юк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2007. – № 3. – С. 93-97.
111. Добрянський І. Адаптація першокурсників у приватному ВНЗ: складові психолого-педагогічного супроводу / І. Добрянський, І. Кузнецова // Вища школа. – 2012. – № 3. – С. 51-58.
112. Перепечіна Н. М. Психологічна характеристика адаптації першокурсників до навчання у ВНЗ / Н. М. Перепечіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 8. – С. 61-65.
113. Ч48 П77 Приходько В. В. Педагогічний контроль у вищій школі : навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / В. В. Приходько, В. Г. Вікторов. - Дніпропетровськ, 2009.
Гл. 4. Від адаптації до навчальної діяльності студентів : [адаптація студентів до навчання у ВНЗ. Вплив факторів ВНЗ на особу першокурсника. Поняття "навчальна діяльність студента"]. – С. 35-46.
114. Ч21 Т39 Соколов Е. П. Адаптація підготовки абитуриєнтів по фізиці на підготовительних курсах ЗНТУ к изменениям системы конкурсного отбора / Е. П. Соколов // Тиждень науки. - Запоріжжя, 2009. - Т. 3. - С. 298-300.

115. Соловьева М. Г. Адаптация студентов первого курса к условиям высшей школы / М. Г. Соловьева // Тиждень науки. - Запоріжжя, 2012. - Т. 2. - С. 77-78.
116. Ч21 Т39 Соловьева Л. Г. Физическое воспитание в процессе адаптации студентов первого курса к условиям высшей школы / Л. Г. Соловьева // Тиждень науки. – Запоріжжя, 2011. – Т. 1. - С. 319-320.
117. Ч48 С91 Сухарев Э. А. Десять бесед с первокурсником технического вуза : учеб. пособие / Э. А. Сухарев. - Ровно : НУВХП, 2009. - 110 с.
118. Теслюк В. Бібліотека як один із засобів, що сприяють соціально-психологічній адаптації першокурсників / В. Теслюк, В. Ткачик // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 3. – С. 38-41.
119. Чайкіна Н. О. Моніторинг якості підготовки фахівців у системі вищої освіти : [напрямки моніторингової діяльності. Анкета "Адаптація студентів 1 курсу до кредитно-модульної системи навчання"] / Н. О. Чайкіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 5. – С. 46-52.

4. Адаптація випускників ВНЗ до професійної діяльності

120. Алексеева А. В. Застосування тренінгових технологій у процесі підвищення професійної конкурентоздатності особистості / А. В. Алексеева // Практична психологія та соціальна робота. - 2011. - № 9. - С. 34-42. - Бібліогр.: 2 назв.
121. Антоненко Т. Л. Психологічні основи впливу ціннісно-сміслової сфери на професійне становлення майбутнього фахівця / Т. Л. Антоненко // Педагогіка і психологія. - 2009. - № 4. - С. 26-36. - Бібліогр.: 11 назв.
122. Ареф'єв О. Закордонні стажування : соціологічний аналіз : [адаптація російських стажистів до умов життя, навчання і науково-дослідницької роботи у різних країнах] / О. Ареф'єв // Вища школа. - 2004. - № 4. - С. 77-90.
123. Бірченко О. Оптимізація працевлаштування випускників у зоні актуалізованої відповідальності сучасного ВНЗ : [функціонування лабораторії планування кар'єри у Харківському гуманітарному університеті] / О. Бірченко // Вища школа. - 2013. - № 9. - С. 68-73.
124. Булгакова Н. Формування світорозуміння у майбутніх випускників технічного університету : [психологічний та інформаційний захист випускників. Самозахист] / Н. Булгакова // Філософія освіти. - 2006. - № 3. – С. 266-273. - Бібліогр.: 11 назв.
125. Васина Л. И. Оценка факторов адаптации молодых специалистов на производстве : [на предприятиях железнодорожного транспорта] / Л. И. Васина // Железнодорожный транспорт. - 2005. - № 9. - С. 58-61.

126. Дробиш Л. Проблеми професійної адаптації молодих фахівців на ринку праці регіону : [труднощі професійної адаптації. Заходи щодо вирішення проблем] / Л. Дробиш // Маркетинг в Україні. - 2011. - № 2. - С. 41-45. - Бібліогр.: 4 назв.
127. Євсюков О. Ф. Проблеми у визначенні методу стилів мотиваційно-сміслової регуляції професійної реалізації особистості / О. Ф. Євсюков // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2010. - № 4. - С. 70-76. - Бібліогр.: 3 назв.
128. Ю9
З-47 Зеер Э. Ф. Психология профессий : учебное пособие для студентов высших учебных заведенийб / Э. Ф. Зеер. - М. : Академический проект, 2008. - 336 с.
129. Кир'янова О. Особистісні детермінанти професійної адаптації / О. Кир'янова // Україна: аспекти праці. - 2013. - № 6. - С. 44-46.
130. Корчевна О. Працевлаштування студентів та випускників : [адаптація студентів та випускників ВНЗ до вимог ринку праці: основні завдання та напрями такої роботи] / О. Корчевна // Освіта, технікуми, коледжі. - 2005. – № 2 (12). - С. 41-43.
131. Осницький А. К. Развитие саморегуляции на разных этапах профессионального становления / А. К. Осницький, Н. В. Бякова, С. В. Истомина // Вопросы психологии. - 2009. - № 1. - С. 3-12. - Библиогр.: 13 назв.
132. Панченко В. М. Психокорекційна програма підвищення ефективності використання активних копінг-стратегій як чинників соціальної зрілості студентів-випускників / В. М. Панченко // Практична психологія та соціальна робота. - 2012. - № 10. - С. 22-31. - Бібліогр.: 7 назв.
133. Підбуцька Н. В. Актуальні проблеми професійної підготовки сучасних фахівців / Н. В. Підбуцька // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія. - 2010. - № 1. – С. 58-63. - Бібліогр.: 13 назв.
134. Подкоритова Л. О. Тренінг "Подорож часом" : [профілактика та корекція кризи випускників навчальних закладів] / Л. О. Подкоритова // Практична психологія та соціальна робота. - 2013. - № 7. - С. 38-42. - Бібліогр.: 4 назв.
135. Ю9
П69 Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности : учеб.пособие / Под ред. Г.С.Никифорова, М.А.Дмитриевой, В.М.Снеткова. - СПб. : Речь, 2003.
Ч.1.V. Психологическая профессиональная адаптация. - С.115-156.

136. Ю9
П86   Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення :
навчальний посібник / І. І. Баріхашвілі, М. П. Ворона, Г. В. Грищенко,
І. М. Старіков. - К., 2009.
      Тема 6. Професійне становлення особистості : [мотив діяльності.
Спрямованість особистості. Професійна спрямованість, її форми. - С. 95-106.
137. Ю9
П86   Психология : учебник для гуманитарных вузов / под ред. В. Н. Дружинина. -
СПб : Питер, 2007.
      Глава 26. Психология профессиональной пригодности : [профессиональные
способности и мотивация. Профессиональная ориентация. Профессиональный
психологический отбор. Адаптация к труду]. - С. 443-456.
138.   Семиченко В. А. Проблема особистісного розвитку й саморозвитку в
контексті неперервної професійної освіти : [напрями, ознаки розвитку людини.
Проблема розвитку особистості в сучасній психолого-педагогічній науці] /
В. А. Семиченко // Педагогіка і психологія. - 2010. - № 2. - С. 46-57.
139.   Схема поэтапной адаптации молодых специалистов в производственную
структуру "Криворожсталь" // Металл. - 2005. - № 3 (63). - С. 44.
140. Ю9
Т52   Толочек В. А. Современная психология труда : учеб. пособие для вузов /
В. А. Толочек. - 2-е изд. - СПб., 2008.
      Глава 8. Адаптация человека к профессиональной деятельности : [механизмы
адаптации; профессиональная пригодность к требованиям профессии; кризисы
профессионального становления]. - С. 228-257.
141.   Чеботарьев М. К. Особливості професійного становлення сучасного фахівця
в умовах інноваційного розвитку суспільства / М. К. Чеботарьев // Теорія і
практика управління соціальними системами : філософія, психологія,
педагогіка, соціологія. - 2010. - № 3. - С. 53-58. - Бібліогр.: 8 назв.

Авторський покажчик

Абдулаева В. М.	46	Жук О. С.	49
Алексеева А. В.	120	Завацька Н. Є.	6
Андреева И. Н.	1	Заїка Є. В.	92
Антоненко Т. Л.	121	Залеський І. І.	7
Антонова Н. О.	20, 21	Зеер Э.Ф.	128
Ареф'єв О.	22, 122	Истомина С. В.	131
Артюх С.	23	Іонов В.	86
Асиркіна Г. П.	108	Калошин В. Ф.	50
Бабенко Т.	24	Канівець Т. М.	52
Балягіна І.	25	Каніщева О. П.	51
Баріхашвілі І. І.	79, 136	Карамушка Л. М.	52
Бех І. Д.	26	Карпенко В.	60
Битянова М. Р.	8, 27	Квасник О. В.	53
Бірченко О.	123	Кириченко Е. В.	54
Богданова І. М.	28	Кир'янова О.	129
Бойчук О.	25	Клименко М. О.	7
Бондар Н. Є (Бондарь Н. Е.)	29, 30	Когут О. О.	55
Бородулькіна Т. О.	31, 32, 33, 34, 109	Кокун О. М.	9
Булгакова Н.	124	Корчевна О.	130
Буренніков Ю. А.	110	Кравцов С.	56
Бякова Н. В.	131	Кузнєцова І.	111
Васина Л. И.	125	Курявська О.	71
Висідалко Н. Л.	35	Кучеренко С. М.	14
Вишневська В.	36	Лазуренко О.	23
Вікторов В. Г.	113	Левченко Е. М.	64
Вікторова Л. В.	37	Лепіхова Л. А.	57
Волков Е. Н.	2	Лякішева А. В.	58
Воробйова Є. В.	38	Лях Б. Г.	14
Ворона М. П.	79, 136	Маклаков А. Г.	10
Галиця О.	39	Марків О.	59
Гапоненко Л. О.	40, 41	Миколайчук М.	60
Гаранян Н. Г.	77	Милорадова Н. Э.	73
Гнатюк Н. Є.	42	Михайліченко В. Є.	61
Гогунський В.	36	Мовчан Я. А.	93
Горбунова В. В.	43	Москова М. В.	77
Грень Л. М.	61	Мустафаєв С. М.	62
Грищенко Г. В.	79, 136	Наумчик Н. В.	63
Демида К.	4, 44, 45	Носков В. И.	64
Добрянський І.	111	Осницкий А. К.	131
Дробиш Л.	126	Отич Д. Д.	66
Духина Т. Н.	5	Охременко О.	85
Евдокимова Я. Г.	77	Павлик Е. М.	67
Елшанский С. П.	46	Панченко В. М.	68, 132
Євсюков О. Ф.	127	Передера О.	12
Єфіменко Н. П.	51	Перепечіна Н. М.	112
Єфіменко П. Б.	51	Петрук В. А.	69
Жильцов О.	47	Пилипенко Н. М.	70
Жовта І.	48	Підбуцька Н.	71, 133

Полянська В. В.	61		
Подкоритова Л. О.	72, 134		
Попова Г. В.	74, 73		
Потапчук Т.	75		
Приходько В. В.	113		
Радчук Г. К.	80		
Романовский А. Г.	81, 82		
Русинка І.	83		
Семенова Е. М.	84		
Семиченко В. А.	138		
Сичов Ю. І.	14		
Скулиш Є.	85		
Слободянюк А.	86		
Смагіна О.	56		
Соколов Е. П.	114		
Соловьева Л. Г.	87, 116		
Соловьева М. Г.	115		
Сорокіна Т.	88		
Старіков І. М.	79, 136		
Степанюк І. А.	43		
Сухарев Э. А.	117		
Тарасенко В.	17		
Тарутіна З.	89		
Терехина О. Л.	54		
Теслюк В.	118		
Ткачик В.	118		
Толочек В. А.	18, 140		
Трухан О.	90		
Туркот Т. І.	11		
Удалова О. Ю.	91		
Фальова О. Є.	92		
Федоров І. В.	46		
Фурманець Б. І.	93, 94, 95		
Холмогорова А. Б.	77		
Хом'юк І. В.	110		
Циганчук Т. В.	96, 97, 98		
Чайкіна Н. О.	99, 100, 119		
Чебакова Ю. Г.	101, 102		
Чеботарьов М. К.	141		
Чикун Н.	103		
Швалб Ю.	19		
Швец Н.	104		
Шевченко Н. Ф.	105		
Шевченко С. В.	106		
Щербина Л. Ф.	107		

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні психофізіологічні, психологічні та соціальні засади адаптації особистості.....	4
2. Особливості адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі: теоретичні та практичні аспекти.....	6
3. Особливості адаптації першокурсників до навчання.....	15
4. Адаптація випускників ВНЗ до професійної діяльності.....	16
Авторський покажчик.....	19